

NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

ODPIS

Za zgodność z oryginałem
Prezes
Naczelnej Rady Adwokackiej

adw. Andrzej Zwarę

Warszawa, 14 maja 2014 roku

ZAŻALENIE

w sprawie z wniosku:

Naczelnej Rady Adwokackiej

Sygn. akt Tw 13/13

Trybunał Konstytucyjny

Aleja Jana Christiana Szucha 12 A

00-918 Warszawa

Wnioskodawca

Naczelna Rada Adwokacka

ul. Świętojska 16, 00-202 Warszawa

zastępowana przez adwokatów:

adw. Andrzeja Zwarę – Prezesa NRA,

adw. dr. Jacka Skrzydłę,

adw. dr. Szymona Byczko,

adw. dr. Michała Jackowskiego

W imieniu Wnioskodawcy – Naczelnej Rady Adwokackiej, powołując się na pełnomocnictwo w aktach sprawy, na podstawie art. 36 ust. 4 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, wnoszę zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 maja 2014 roku, sygn. akt Tw 13/13, doręczone Wnioskodawcy w dniu 12 maja 2014 roku o odmowie nadania biegu wnioskowi Naczelnej Rady Adwokackiej w zakresie badania zgodności:

1. § 11 ust. 1 pkt 25 w związku z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za

czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 z 2002 roku, poz. 1348, ze zm.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, w związku z 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, z art. 64 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

2. § 13 ust. 6 w związku z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 z 2002 roku, poz. 1348, ze zm.) z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, w związku z art. 32 ust. 1, w związku z 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, z art. 64 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
3. § 14 ust. 6 w związku z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 z 2002 roku, poz. 1348, ze zm.) z art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, w związku z art. 32 ust. 1, w związku z 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, z art. 64 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Przedmiotowe postanowienie Wnioskodawca zaskarża w całości, wnosząc, stosownie do treści art. 36 ust. 7 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, o uchylenie zaskarżonego postanowienia i skierowanie sprawy do rozpoznania na rozprawie w pełnym zakresie objętym wnioskiem.

Zaskarżonemu postanowieniu Wnioskodawca zarzuca:

1. obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy – art. 36 ust. 4 w związku z art. 49 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, iż Naczelna Rada Adwokacka złożyła skargę konstytucyjną a nie wniosek, a w konsekwencji odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej złożonej przez NRA,

2. obrażę art. 191 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji RP, poprzez ich błędną wykładnię i wadliwe przyjęcie, iż NRA wskazując wzorzec złożony z art. 45 ust. 1, art. 32 ust. 1, art. 64 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 31 ust. 3, a także z art. 6 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, musi wykazać, iż doszło do naruszenia konstytucyjnych praw członków samorządu adwokackiego określonych we wskazanych wzorcach konstytucyjnych w sytuacji, gdy z przytoczonych przepisów Konstytucji wynika, iż NRA, jako podmiot posiadający szczególną kompetencję wnioskową, musi wykazać jedynie, iż zaskarżony akt normatywny „dotyczy spraw objętych jej zakresem działania”,

które to uchybienia doprowadziły do:

3. obraży przepisów postępowania mającej istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, w związku z art. 191 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji RP, poprzez błędne przyjęcie, iż wnioskodawca nie wykazał, aby zaskarżone przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku dotyczyły spraw objętych zakresem działania Naczelnej Rady Adwokackiej (tak co do przedmiotu zaskarżenia jak i wzorca), w sytuacji, gdy zarówno z wniosku, jak i z pisma NRA z 4 marca 2014 roku wynika szczegółowo, w jaki sposób przepisy te dotyczą spraw objętych zakresem działania Naczelnej Rady Adwokackiej.

Uzasadnienie

Rozpocząć należy od ustalenia zakresu zaskarżenia postanowienia doręczanego Wnioskodawcy w dniu 12 maja 2014 roku. Przedmiotem wniosku Naczelna Rada Adwokacka uczyniła dwie grupy regulacji. W pewnym uproszczeniu pierwsza grupa dotyczy zasad określenia wynagrodzenia adwokata w sprawach z wyboru, druga – w sprawach z urzędu.

Konsekwentnie, przedmiotem zaskarżenia w pierwszej grupie zostały:

- par. 11 ust. 1 pkt 25 w zw. z par. 2 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (dalej: „Rozporządzenie”);
- par. 13 ust. 6 w zw. z par. 2 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia;
- par. 14 ust. 6 w zw. z par. 2 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia.

Wzorzec kontrolny odnośnie do pierwszej grupy przepisów Wnioskodawca złożył zarówno z przepisów ustawowych (art. 16 ust. 2 i ust. 3 ustawy Prawo o adwokaturze; dalej: „Ustawa”) jak również konwencyjnych (art. 6 EKPCz) i konstytucyjnych (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 64 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Jeżeli chodzi o drugą grupę przepisów, przedmiotem zaskarżenia Wnioskodawca uczynił:

- a) par. 11 ust. 1 pkt 25 w zw. z par. 19 pkt 1 Rozporządzenia;
- b) par. 13 ust. 6 w zw. z par. 19 pkt 1 Rozporządzenia;
- c) par. 14 ust. 6 w zw. z par. 19 pkt 1 Rozporządzenia.

Wzorzec kontrolny w przypadku drugiej grupy przepisów złożony został jedynie z przepisów Ustawy, tj. art. 16 ust. 2 i art. 29 ust. 1 i ust. 2.

Analiza treści postanowienia prowadzi do wniosku, że postępowanie zostało umorzone jedynie w zakresie wzorca złożonego z przepisów Konwencji i Konstytucji (czyli częściowo w odniesieniu do pierwszej grupy przepisów). Oznacza to, że w pozostałym zakresie wniosek – w obecnym

kształcie – podlegałyby rozpoznaniu, z tym zastrzeżeniem, że wzorcem kontrolnym zarówno względem przepisów pierwszej jak i drugiej grupy przepisów Rozporządzenia byłyby wyłącznie przepisy Ustawy.

Wnioskodawca uważa, że wyłączenie możliwości skonstruowania wzorca kontroli w niniejszej sprawie z przepisów konwencyjnych i konstytucyjnych nie znajduje uzasadnienia w treści Konstytucji, w szczególności w wykładni pojęcia „sprawa objęta zakresem działania” ogólnokrajowej organizacji zawodowej. Wnioskodawca uważa, że pojęcie „zakres działania” odnieść należy przede wszystkim do przedmiotu zaskarżenia a nie do przywołanego wzorca kontrolnego. Innymi słowy, to przedmiot zaskarżenia wyznacza ograniczoną kompetencję wnioskową Naczelnej Rady Adwokackiej a nie wzorzec konstytucyjny (konwencyjny).

W konsekwencji, pomimo tego, że wniosek podlegałby zbadaniu merytorycznie w pozostałym zakresie, Wnioskodawca nie zgadzając się z ograniczeniem wzorca, składa niniejsze zażalenie.

1. Naruszenie art. 36 i art. 49 ustawy o TK

Zaskarżonym postanowieniem Trybunał Konstytucyjny „odmówił nadania biegu *„skardze konstytucyjnej złożonej przez Naczelną Radę Adwokacką”* (cyt. dokładna treść sentencji zaskarżonego postanowienia) w przytoczonym w sentencji zakresie. Jest to oczywiste uchybienie. NRA złożyła w niniejszym postępowaniu wniosek, działając na podstawie art. 191 a nie art. 79 ust. 1 Konstytucji RP.

Analiza zaskarżonego postanowienia wskazuje jednak, iż nie jest to jedynie oczywista omyłka pisarska, lecz uchybienie to przekłada się na dalsze rozważania zawarte w zaskarżonym postanowieniu. Trybunał Konstytucyjny uznał bowiem, iż NRA jako wnioskodawca zobowiązana była wykazać nie tylko, że przedmiot zaskarżenia mieści się w ograniczonej kompetencji wnioskowej Rady ale ponadto wykazać, że doszło do naruszenia konstytucyjnych praw członków samorządu adwokackiego. Przyjął zatem, iż Wnioskodawca zobowiązany był do wskazania (podobnie jak ma to miejsce w przypadku art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK), jakie konstytucyjne wolności lub prawa i w jaki sposób zostały naruszone. Tymczasem w niniejszym postępowaniu ani art. 49, ani art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK nie mają zastosowania, ponieważ mamy do czynienia z wnioskiem - a nie skargą.

Z tych względów zarzut wskazany w pkt. 1 *petitum* zażalenia jest zasadny.

2. Naruszenie art. 191 Konstytucji RP

W myśl art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji RP, Naczelna Rada Adwokacka, jako ogólnokrajowa władza organizacji zawodowej, może złożyć wniosek w sprawie zbadania zgodności przepisów prawa wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami. Zgodnie z art. 191 ust. 2 Konstytucji RP, NRA winna wykazać, iż zaskarżony akt normatywny dotyczy spraw objętych jej zakresem działania.

Trybunał Konstytucyjny zarządzeniem z dnia 20 lutego 2014 roku wezwał wnioskodawcę do wykazania, w jaki sposób w sprawach, w których strony korzystają z usług pełnomocnika z wyboru, a jego wynagrodzenie określa umowa, zaskarżone przepisy naruszają art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. W zaskarżonym postanowieniu uznał natomiast, iż NRA nie wykazała, iż doszło do naruszenia konstytucyjnych praw członków samorządu adwokackiego określonych w tych przepisach, gdyż zdaniem TK w myśl art. 191 Konstytucji szczególna legitymacja wnioskowa (w zakresie wzorca zaskarżenia) przysługuje wyłącznie podmiotowi o ograniczonej kompetencji wnioskowej, który wykaże naruszenie konstytucyjnych praw reprezentowanych przezeń członków.

Jest to błędna wykładnia wskazanych przepisów Konstytucji wyznaczających ograniczoną legitymację wnioskową.

Zgodnie z art. 191 ust. 1 pkt 4 i ust. 2, „sprawy objęte zakresem działania” NRA należy interpretować w sposób zbliżony do pojęcia „kompetencje”¹. Organizacje zawodowe grupują osoby, które wykonują określony zawód (np. zaufania publicznego). Intencją ustrojodawcy było przyznanie ochrony tylko takim interesom tychże organizacji, które mają pewien wspólny mianownik. Są to zatem odpowiednio interesy związane z wykonywaniem zawodu oraz

¹ Postanowienia TK z 20 sierpnia 2008 roku, Tw 10/2008, OTK ZU 2009/1B poz. 3, z dnia 26 listopada 2008 roku, Tw 9/2008, OTK ZU 2009/2B poz. 59, z dnia 3 lutego 2010 roku, Tw 25/2009, OTK ZU 2010/1B poz. 4.

interesy pracodawców związane z zatrudnianiem pracowników. Tak rozumiane „sprawy” należące do zakresu działania (art. 191 ust. 2 Konstytucji) podmiotów wymienionych w art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji RP, racjonalizują przyznanie im legitymacji szczegółowej, pozostawiając podmiotom legitymowanym generalnie (art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji RP) inicjowanie kontroli norm, uzasadnione ochroną interesu ogólnospołecznego (ogólnonarodowego)². Jak podkreślał TK w orzeczeniach, które NRA aprobuje, legitymacja ogólnokrajowych władz organizacji zawodowych, w tym samorządów zawodowych zrzeszających osoby wykonujące zawód zaufania publicznego, koncentruje się wokół spraw dotyczących wykonywania określonego zawodu przez członków korporacji, zwłaszcza w aspekcie nałożonych obowiązków i przyznanych uprawnień³.

W żaden sposób nie można utożsamić zatem „spraw objętych zakresem działania” (o którym mowa w art. 191 ust. 2 Konstytucji RP) z „naruszeniem konstytucyjnych praw” (co stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji RP). Tak czyniąc TK dokonał błędnej wykładni przepisów, niezasadnie wymagając od Wnioskodawcy wykazania, aby nie tylko przedmiot zaskarżenia ale ponadto także wzorzec kontrolny wskazany we wniosku obejmował „sprawy będące zakresem działania” Wnioskodawcy.

Z tych względów zarzut wskazany w pkt. 2 *petitum* zażalenia jest zasadny.

3. Naruszenie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK

A/

Uchybienia, o których mowa w pkt. 1 i 2 powyżej, wpłynęły na niezasadne przyjęcie przez TK, iż wniosek w zakresie określonym w zaskarżonym postanowieniu (tj. w zakresie wzorca złożonego z przepisów konwencyjnych i konstytucyjnych w odniesieniu do pierwszej grupy przepisów Rozporządzenia) jest niedopuszczalny z uwagi na brak w tym względzie legitymacji wnioskowej Naczelnej Rady Adwokackiej.

² Postanowienia TK z: 17 marca 2003 r. Tw 63/2002 OTK ZU 2003/1B poz. 11; 21 maja 2003 r. Tw 6/2003 OTK ZU 2003/2B poz. 85; 7 września 2005 r. Tw 28/2005 OTK ZU 2005/5B poz. 183; 8 sierpnia 2005 r. Tw 30/2005 OTK ZU 2005/6B poz. 215 i 15 listopada 2005 r. Tw 30/2005 OTK ZU 2005/6B poz. 216, 29 maja 2008 roku, Tw 4/2008, OTK ZU 2009/1B poz. 1, 6 marca 2008 roku, Tw 39/2007, OTK ZU 2008/2B poz. 49.

³ Postanowienie Trybunału Konstytucyjnego, z dnia 8 stycznia 2008 roku, Tw 39/2007, OTK ZU 2008/2B poz. 48.

B/

Naczelna Rada Adwokacka podkreśla, iż zaskarżone przepisy dotyczą spraw objętych zakresem jej działania. Zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji, samorządy zawodowe reprezentują osoby wykonujące zawody zaufania publicznego oraz sprawują pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów. Adwokaci są reprezentowani przez samorząd adwokacki.

Zgodnie z art. 58 pkt 1 Prawa o adwokaturze, do zakresu działania Naczelnej Rady Adwokackiej należy reprezentowanie Adwokatury.

Wniosek Naczelnej Rady Adwokackiej dotyczy trzech przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zaskarżone przepisy rozporządzenia zostały wydane po zasięgnięciu opinii NRA. Ustalają m.in. stawki minimalne opłat za czynności adwokackie, a także ustalają stawki opłat zasądzanych za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego przed sądem.

W sprawach z wyboru, których dotyczy zaskarżone postanowienie, stawki opłat określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości współkształtują wysokość wynagrodzenia adwokatów. Trafnie uznał TK w zaskarżonym postanowieniu, iż wysokość wynagrodzenia określa umowa z klientem. Jednakże w sytuacji, gdy klient jest zobowiązany uiścić wynagrodzenia adwokatowi, a następnie po wygraniu sporu Skarb Państwa będący przeciwnikiem klienta, ma obowiązek zwrócić wyłącznie 120 zł lub 240 zł, stawki te w sposób oczywisty wpływają również na wysokość wynagrodzenia umownego.

W ocenie NRA nie sposób sobie wyobrazić regulacji, która w mniejszym stopniu dotyczyłaby spraw objętych zakresem działania organów samorządu adwokackiego niż kwestia wynagrodzenia adwokackiego. **Są to w oczywisty sposób przepisy wpływające na interes Adwokatury i adwokatów związany z wykonywaniem tego zawodu. Powyższe sprzeciwia się nieuzasadnionemu zawężaniu Wnioskodawcy potencjalnych wzorców konstytucyjnych, a zwłaszcza stosowania w**

drodze analogii regulacji mającej zastosowanie w przypadku skarg konstytucyjnych.

C/

Naczelna Rada Adwokacka podkreśla ponownie, iż nie kwestionuje zasady wynikającej z art. 16 ust. 2 Prawa o adwokaturze oraz § 3 Rozporządzenia, w myśl której opłaty za czynności adwokackie w sprawach z wyboru określa umowa pomiędzy adwokatem a jego klientem, przy czym stawki opłat za czynności adwokackie są minimalnymi stawkami, wyznaczającymi dolną granicę wynagrodzenia. Naczelna Rada Adwokacka kwestionuje normy, które prowadzą do tego, iż stawki minimalne stanowią granicę odpowiedzialności za proces strony przegrywającej, i to w trzech przypadkach wskazanych we wniosku, gdy stroną przegrywającą jest Skarb Państwa, który dopuścił się uprzednio naruszeń podstawowych praw człowieka i obywatela. **Ten system zasądzania zwrotu kosztów zastępstwa procesowego prowadzi do zniechęcenia korzystania z fachowej pomocy prawnej w tych sprawach oraz utraty przez adwokatów prawa do wynagrodzenia i prawa do klienteli.** Powtórzyć należy, że prawo adwokata do wynagrodzenia za świadczoną pomoc prawną stanowi konstytucyjne prawo majątkowe, podlegające ochronie na podstawie art. 64 ust. 1 Konstytucji RP i limitowane w oparciu o art. 64 ust. 3 oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji RP⁴. Również prawo adwokatów do klienteli jest istotnym prawem majątkowym wchodzącym w skład przedsiębiorstwa – kancelarii adwokackiej. Istniejący system zasądzania zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wynikający z treści zaskarżonych norm prowadzi do utraty przez adwokatów ich konstytucyjnych praw do wynagrodzenia oraz klienteli.

Klient adwokata (także potencjalny klient) ma świadomość, że nawet w przypadku pełnej wygranej w sporze sądowym, nie odzyska od przeciwnika całości poniesionych przez siebie kosztów zastępstwa procesowego. Będzie więc skłonny uzależnić powierzenie adwokatowi sprawy od zmniejszenia wynagrodzenia za prowadzenie sprawy. Tym samym strony nie dojdą w ogóle do porozumienia albo adwokat przyjmie sprawę na warunkach gorszych niż oczekiwane. W obu przypadkach negatywne konsekwencje zaskarżonych regulacji zmaterializują się w sferze majątkowej członka samorządu

⁴ Wyrok TK z 22 października 2013 roku, SK 14/13, OTK Z.U. 2013 / 7A / 100.

adwokackiego. Uzasadnia to w szczególności sposób legitymację Wnioskodawcy do złożenia wzorca konstytucyjnego z art. 64 Konstytucji, chroniącego w granicach określonych (także) art. 31 ust. 3 Konstytucji – prawo własności.

Zgodnie z przytoczonymi już art. 16 ust. 1 ustawy oraz § 3 Rozporządzenia, stawki minimalne wyznaczają minimalne wynagrodzenie adwokata m.in. za sprawy o odszkodowanie lub zadośćuczynienie związane z warunkami wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz za stawiennictwo na rozprawie przed Trybunałem Konstytucyjnym, a także w sprawach o odszkodowanie za niesłuszne skazanie lub ukaranie, aresztowanie lub zatrzymanie. Wynagrodzenie minimalne w tych sprawach zostało wyznaczone na 120 lub 240 złotych. Określając wynagrodzenie minimalne prawodawca godzi się z tym, iż wynagrodzenie będzie przewyższać te stawki. Nie może jedynie być niższe niż ustalone stawki minimalne (poza szczególnymi przypadkami, np. pomocy pro bono). W związku z ustaleniem bardzo niskich stawek minimalnych, przeciętne wynagrodzenie z wyboru w tych sprawach wielokrotnie przewyższa te stawki.

Jednocześnie prawodawca przewiduje w § 2 Rozporządzenia, iż stawki minimalne stanowią podstawę do zasądzania zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w przypadku, gdy klient adwokata wygra sprawę. W każdej ze spraw podpadających pod zastosowanie zaskarżonych przepisów, Skarb Państwa zwróci stronie wyłącznie kwotę stawki minimalnej. Jedynie wyjątkowo, w sprawach szczególnie zawiłych, stawka ta może być podwyższona. Praktyka orzecznicza sądów wskazuje jednak, iż zdarza się to bardzo rzadko i jest wyjątkiem.

W konsekwencji Skarb Państwa, będący przeciwnikiem procesowym w każdej z trzech kategorii spraw, ponosi odpowiedzialność za przegranie procesu wyłącznie do bardzo niskich kwot – 120 lub 240 złotych. Pozostaje to w sprzeczności z fundamentalnym dla człowieka znaczeniem tych spraw, gdy proces dotyczy poważnych naruszeń praw obywatelskich albo legalności aktu prawnego.

Taki system zasądzania zwrotu kosztów powoduje, iż to klient adwokata, mimo wygrania sprawy, ponosi przeważający ciężar kosztów

swojej reprezentacji lub obrony, a Skarb Państwa w niewielkim jedynie stopniu rekompensuje mu ten wydatek. Działanie takie rażąco narusza prawo człowieka do sądu (w sprawach karnych do obrony), w szczególności w zakresie równości broni stron postępowania, a w **konsekwencji zniechęca obywatela do korzystania z pomocy prawnej fachowego pełnomocnika. W konsekwencji nie tylko osłabia gwarancje procesowe każdego człowieka, w tym członka samorządu adwokackiego, ale prowadzi do systematycznej redukcji prawa do wynagrodzenia oraz prawa do klienteli członków samorządu adwokackiego.** Konstrukcja ta jest także sprzeczna z generalną zasadą procedury cywilnej dotyczącą rozłożenia ciężaru kosztów w procesie, wyrażoną w art. 98 Kodeksu postępowania cywilnego.

Z tych względów zarzut wskazany w pkt. 3 *petitum* zażalenia jest zasadny. Prawidłowo stosując przepisy wskazane w *petitum* zażalenia, TK winien nadać wnioskowi NRA bieg i skierować go na rozprawę w całości.

Prezes
Naczelnej Rady Adwokackiej

adw. Andrzej Zawara

Załączniki:

5 odpisów zażalenia.